



**אתם קברתם אותי!**  
 קורא יוסף זינגר (שני משמאל) בזעם, לעי בר התובע המווקן פליקס לנדא, דקות ספורות אחרי סיום קריאת פסקידין של השופט קנת. זינגר טירב לחזוף את ידו של התובע.

תמיר: האם נכון שחקרת אותו בדבר קשר שכאילו קיים שטיינברג עם המשרד שלי, בענין משפט עמוס בן-גוריון?  
 זינגר: בלי שהעדית תהיה לפני, אני לא זוכר.  
 תמיר, שבניגוד לצפיית מתנגדיו לא רצה כל עיקר להפוך את המשפט לפוליטי, לא התעקש בנקודה זו, הסתפק בהצבעה זו על המגמות האמיתיות של המשפט. הוא עבר להגנה עניינית בקשר עם האישום המוחשי. הוא ידע: בעצם זיכוי של שטיינברג נעוץ הנצחון.

טענת המשטרה היתה ששטיינברג, באמצעות פיקודו, סמל-משטרה ערבי בשם אביס קאדיס, הכין מסמכים כוזבים להכשרת העברתו של אחד שומלי מאזור הממשל הצבאי ליפו. טענת שטיינברג, לעומת זאת, היתה, שכל המסמכים כנים, וכי כל אשר עשה, בתום לב עשה.

לכן היה זה חשוב ביותר לברר כיצד בכלל הגיעה המשטרה אל אותו סמל אביס קאדיס, אם היה נכון ששטיינברג הוא שהוכיח את שמו של קאדיס לראשונה באזורי זינגר, בשעת חקירתו, הרי הצביע הדבר על תוס'לבו. אם, לעומת זאת, ניסה להסתיר את הבר, והידועה הגיעה לזינגר בדרכים אחרות, היה זה יכול להתפרש כביטוי למצפון רע. זו היתה הנקודה שבהמשך הזמן הפכה למכרעת לגבי גורלו של זינגר — אם כי היתה צדדית לגמרי לגבי גורלו של שטיינברג.

תמיר: האם נכון הדבר שעל הסמל קאדיס גילה לך לראשונה שטיינברג?  
 זינגר: לא נכון.  
 תמיר: מי גילה?  
 זינגר: הדבר נודע לי תוך החקירה.  
 תמיר: כיצד תוך החקירה?  
 זינגר: לפי כתב-היד שבבקשת אחד שומלי למתי שהכיתב הוא אביס קאדיס.  
 תמיר: מתי נודע לך?  
 זינגר: לפני שנחקר שטיינברג, ואמרתי לשטיינברג שידוע לי שאביס כתב את הבקשה.  
 תמיר: מתי נודע לך שהמיסמך כתוב בידי אביס קאדיס?  
 זינגר: בתחילת יולי (1956) נודע לי.  
 תמיר (לזחף): מתי בתחילת יולי?  
 זינגר: אבקש לראות את העדות (של שטיינברג). (אחרי עשיין:) ב'2 ביולי נודע לי.  
 תמיר: כיצד נודע לך?  
 זינגר: פינתי למטה מחוז תל-אביב כדי לברר את כתב-היד.  
 תמיר: אל מי פינתי?  
 זינגר: למעשה, פיקודי פנו וקיבלו דוגמאות של כתב-היד של קאדיס.

למרות קיצורה היתה זאת חקירה קלאסית. היא היתה בנויה על העקרון שעדי-שקר פקחים יודעים לנסח תשובות חלקלקות כל עוד הם מדברים על דברים כלליים, אך עשויים להסגיר את עצמם כאשר הם נדרשים להשיב על פרטים מדויקים. כגון תאריכים, שמות, מקומות, כי את השקר הנעוץ בעובדות טכניות קי יותר להוכיח. בשעת חקירה זו היה מונח לפני תמיר לוח-תאריכים, שהוכן על-ידי הצחת שלו. היתה זו תוצאה של עבודת בילוש מדוקדקת. עוזריו של תמיר גילו בתוך יומני המחוז, באילו תאריכים בדיוק ביקרו שם פקודיו של זינגר, אשר לדבריו אספו למעני את האינפורמציה בקשר לכתב-ידו של קאדיס ומסרו לו אותה לפני ה'2 ביולי. הרישומים שנעשו ביומני המחוז הוכיחו כי שליחיו של זינגר, הקצינים מינקובסקי ואילון, לא ביקרו בקשר לפרשה זו במטה המחוז לפני ה'11 ביולי — היום בו נחקר שטיינברג בעניין שומלי ומכר בעצמו על זהותו של אביס קאדיס.

ואכן, מן הבוץ העמוק שבו שקע זינגר בחקירה-ננדית קצרה זו, שוב לא יכול היה לצאת, ושום אדם לא יכול היה להוציאו. כאשר זיכה את שטיינברג מכל אשמה וסיירה אותו מכל רבב, קבעה שופטת השלים מינה שמיר: „דבריו של בר זינגר, שכבר ב'2 ביולי ידע על אביס, לפי כתב-היד של הבקשה, פשוט אינם נכונים ואינם יכולים להיות נכונים... איני יכולה להאמין שבעדותו של בר זינגר (בענין זה) נפלה טעות שכתום לכ". היה זה אישום ברור בעדות-שקר.

גם בפרטים אחרים הצביעה השיפוטת שמיר על שקרים של זינגר. בין השאר: „גם איני מאמינה לבר זינגר שלא זכר, שעה שנשאל במשפט זה אם חקר את (שטיינברג) בענין הקשר שלו עם משרד עורך-הדין תמיר בענין משפטו של עמוס בן-גוריון.“ השאלה שנשאלה מעצמה: מדוע שיקר זינגר? מתוך פסקידינה של השופטת השתקפה בברור דעתה שלה: שהענין כולו אורגן על-ידי צמרת המשטרה כדי לחסל את שטיינברג. קבעה השופטת: „לדאבוני המשטרה... עשתה רושם של מוכר... המהערב במהלך המשפט ודואג להרשעת נאשם מפני אינטרסים אניכיים שלו, ולא מתוך אינטרסים ציבוריים.“

★ ★ ★  
**אנחני נראה לכפי!**

**פסקידינה של השופטת שמיר** ירד על צמרת המשטרה ושותפיה כרעם ביום בהיר. במקום להעמיד מיד לדין את הקצינים שהשופטת גינתה את עדותם, יצאו ראשי המדינה למערכה נגד השופטת. אולם הם לא העזו לערער על פסקידינה.

כשקמה סערה ציבורית, וסיעת חרות הגישה הצעה לסדר היום של הכנסת, הודיע שר-המשטרה כי הקים בית-דין חוקר לבדוק את ההאשמות של השופטת נגד הקצינים. התיצאה היתה, כמו תמיד בוועדות חקירה ממשלתיות: שר-המשטרה הודיע כי בית-הדין החוקר מצא שהשופטת טעתה, וכי כל הקצינים פהים מכל כשע. היה זה מקרה חסר-תקדים של בויון בית-דין מעל במת הכנסת.

מחרידה עוד יותר היתה עמדת היועץ המשפטי. הוא, שהיה צד במשפט, שהפסיד אותו ושלא הגיש ערעור, קבע ב„חזית-דעה“, שגם אותה קרא שר-המשטרה בכנסת: „באתי לכלל דעה שכבוד השופטת טעתה.“ (דברי הכנסת, 24 ביולי, 1957).

אם זה לא הספיק, בא משה אונא, איש הסיעה הדתית-לאומית, ושאל את שר המשפטים אם אין הוא חושב לתקן את המעשה (של השופטת) הגבי קציני-המשטרה שהואשמו בפסקידינה. שר-המשפטים הצטרף לדברי שר-המשטרה היועץ המשפטי, קיבל למעשה על עצמו את האחריות לבויון בית-המשפט.

גם זה לא הספיק. בנוהל בלתי-מקובל הגיע החומר המשפטי הנוגע לפרשת שטיינברג לידי נשיא בית-המשפט העליון, יצחק אולשן. החומר שהוצג לפניו היה כזה שהביא גם אותו למסקנה וזהה, בדבר חפותם של הקצינים. אולם השופט אילשן, בניגוד לשרים, נמנע מפרסום דעתו בפומבי.

תמיר ושטיינברג לא המתונו להתפתחות זו. עוד לפני פסקידינה של השופטת שמיר, למחרת עדות זינגר, הגישו קובלנה פלילית פרטית בבית-משפט השלום, האשימו את זינגר בארבע שבועות שקר:

● שזינגר שיקר באמרו שידע על אביס קאדיס עוד לפני ששמע את שמו מפי שטיינברג,

● שזינגר שיקר באמרו על הקשר של קאדיס עם הפרשה כבר ב'2 ביולי,

● שזינגר שיקר באמרו שלא חקר את שטיינברג על תעמולה שכאילו ניהל לטובת הצינים הכלליים,

● שזינגר שיקר באמרו שאינו זוכר אם חקר את שטיינברג בענין הקשרים שהיו לו כביכול עם משרד תמיר, והידועות שמסר לו כביכול על עמוס בן-גוריון. קובלנה כזאת יכולה לבוא לדין רק אחרי קבלת אישור מטעם היועץ המשפטי. איים זינגר על תמיר בחצר בית-המשפט, בנוכחות קהל: „אני רק מקדה שחיים כהן יתן לכם את האישור, ואז אנחנו נראה לכם במשפטו אני אוכה ואחר-כך יהיה משפט תמיר!“ את אימויו אלה הפיץ גם בציבור. באותו זמן עצמו הפציר פרקליטו בשמו ביועץ המשפטי שלא לתת את האישור לקיום המשפט.

★ ★ ★  
**אתם מדברים מתוך גרונו של תמיר!**

**חיים כהן** נתן את האישור. נפתח פרק חדש במערכה. זינגר לא הודח מתפקידו, כנהוג במקרים כאלה. למשפט הופיע לבוש מדים, מוקף קצינים גבוהים. אחד שלא עזב אותו אפילו לישיבה אחת היה ראש המחלקה הפלילית במטה הארצי, רמיה אפריים הופשטר, האיש שמשך בכל החוטים במשפט שטיינברג, נפגש עם עדים לפני עדותם, האיש שהתנהגותו הוגדרה על-ידי השופטת שמיר כ„צורמת“.

היתה זאת הודמנות ראשונה לזינגר להביא את מלוא הוכחותיו. יותר מאוחר סיפר בראור בעדותו בבית-המשפט המחוזי שבזמן משפט שטיינברג לא נתן לו זינגר מנוח והפציר בפניו להשמיץ הוכחות שונות, ואילו עתה, משניתנה לו ההודמנות העצמאית, מילא פיו מים. הוא לא הביא אף לא עד אחד. גם הוא עצמו לא קם להעיד לטובת עצמו, במהלך החקירה המוקדמת.

החלטתו של שופט-השלום יוסף מגורי-כהן היתה מוחצת. הוא קיבל את טענות תמיר ושטיינברג, ציחה להעמיד את זינגר לדין על כל ארבעת פרטי-האשמה בפני בית-משפט מחוזי. הוא גם ציחה לעצור את זינגר, לשחררו רק בערבות.

מאותו רגע נוצר מצב פאראדוקסלי לגמרי. היועץ המשפטי בפועל, יוסף קוקיא, העמיד את זינגר לדין בעוון כל ארבעת הסעיפים שנוסחו בשעתו על-ידי תמיר, הגיש גליון אישום שנוסחו היה העתק מילולי מגליון האישום של תמיר. התביעה הכללית, אשר בשמה הופיע זינגר במשפט שטיינברג עת העיד כאשר העיד, הופיעה עתה נגדו. אמנם לא הופיע פרקליט המחוז שבו נוהל המשפט, בהיותו האיש שטען במשפט שטיינברג טענות הפוכות. במקומו הופיע קולין גילון, פרקליט המדינה, האהוד וגבה-הקומה, בלחית סגנו המזוקן פליכס לנדא, נעים-הליכות.

היתה זו הפעם הראשונה בקורות המשפט במדינה שכתוצאה מחקירה מוקדמת, שנפתחה ביזמה פרטית, הגישה התביעה הכללית של המדינה משפט נגד הנאשם. היה זה מצב עדין ביותר, חסר-תקדים. נציגי היועץ המשפטי נאלצו לטעון במשפט זינגר את ההפך הגמור ממה שטען נציג היועץ המשפטי במשפט שטיינברג. הם נקראו להוכיח כי הגברת מינה שמיר לא טעתה — וכי שמואל תמיר צדק. קרא פרקליטו של זינגר, עורך-הדין יעקב הניגמן, כמה פעמים במהלך המשפט לעורך פרקליט המדינה וסגנו: „אתם מדברים מתוך גרונו של תמיר ומייצגים אותו כאן!“ השיב לנדא: „אני מייצג (המשך בעמוד 8)

בדיון בפני בית-משפט מחוזי, שוב אין הקובל הפרטי יכול לנהל את התביעה בעצמו, והסמכות הזאת מוקנית רק לתביעה הכללית של המדינה.



**זלינגר** יושב על דוכן העדים, במהלך המשפט. זלינגר הגיש במשפט מ'סמך סודי, אשר גם השופט הטיל ספק במהימנותו. חשד פורש זה של השופט כנגד עדותו של סגן הפקיד הכללי היתה אחת הפצצות של פסקידין במשפט זה.